

La xarxa infinita: el dret al caos

Internet és el gran espill d'immediatesa i de magnificació on es mira la humanitat ara mateix. A través d'un caos de dades, la xarxa escenifica un ordre intern infinit que ha revolucionat la història de la comunicació. El X Congrés de Mitjans de Comunicació ha explorat els problemes, les possibilitats, la foscor i la llum que han convertit Internet en el sisè continent d'aquest planeta.

Durant tota la setmana, la desena edició del Congrés de Mitjans de Comunicació dels Octubre ha estat dedicada a l'última obsessió dels éssers humans: Internet, la gran serp global. El pes de la xarxa és cada vegada major al món i al nostre país. I a la sala 5 de la Universitat Internacional Menéndez i Pelayo (UIMP), tot un seguit d'especialistes i d'usuaris professionals d'Internet han intentat revisar el present i futur de la xarxa, les seues immenses possibilitats i les ombres que poden envoltar la seua utilització. Internet és un espill intensificador de les relacions. I per tant, a través seu, es magnifiquen els aspectes positius i negatius d'aquestes comunicacions.

El congrés va començar la tarda del dimarts 23, amb la conferència inaugural de Francesc Codina, president del Con-

sell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). En el marc dels Octubre, Codina, per primera vegada, va explicar de manera oficial els problemes que troba el CAC per regular la utilització d'aquest mitjà, al qual accedeixen 500 milions de persones en tot el món. Codina va apuntar, en referència a un pronunciament del Tribunal Suprem dels Estats Units, que si Internet és un caos, tothom té dret a aquest caos. I per viure'l raonablement, aquests són els paràmetres: l'autoregulació dels continguts per evitar que el ciberespai siga —com és ara— un territori sense llei; l'educació de tothom en l'ús crític de la xarxa; fer evident dins de la xarxa la separació entre publicitat i contingut; i procurar que les noves tecnologies siguin un mitjà per aprofundir en el coneixement humà. En tota la seua intervenció va surar un conflicte de base: cal o no

Francesc Codina, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, va reconèixer els grans problemes que troba aquest servei per regular la utilització d'Internet.

regular un mitjà que sembla creat més enllà de qualsevol regulació?

Les taules dels dies següents observaren Internet des d'un políedre de punts de vista. El dimecres al matí es va debatre sobre la relació de la societat a Internet. En aquesta taula, on es va parlar de la relació digital que el poble pot arribar a establir amb els polítics i la política, el director de l'Institut de Robòtica de la Universitat de València, Gregorio Martín, va qüestionar la societat de la informació i va advertir que la tecnologia no hauria de pontificar-se per damunt de l'humanisme. Després, el tema a tractar fou el del català a la xarxa. Hi intervingueren, entre altres, Jordi Mas, director del servei de traducció de programes Softcatalà, i la filòloga Marta Torres. Els ponents varen apuntar que, si bé certes multinacionals tenen clar que cal utilitzar el català quan s'expandeixen virtualment al nostre país, hi ha, paradoxalment, moltes empreses catalanes que ignoren absolutament l'idioma a Internet.

Un seguit de taules rodones se cenyiren a la relació periodística que es dona al ciberespai. En la del dimecres a la tarda, el professor de periodisme Gómez Mompart va reivindicar la figura del periodista com a analista de la realitat, també a la xarxa. En la del dijous al matí, la periodista radiofònica Reis Juan va reconèixer Internet com un gran instrument professional, però va advertir contra l'ús poc reflexiu i atrotinat que alguns reporters poden fer de l'immens allau de dades que facilita aquest mitjà. Altres ponents, posteriorment, posaren l'accent entre la complexa però interessant conjunció que es dona entre la xarxa i la televisió. El director de Vila-web, Vicent Partal, va defensar l'actualitat implacable del periodisme digital, i Jordi Adell impulsor de les noves tecnologies a la Universitat Jaume I de Castelló, va demanar als alumnes una major voluntat de relacionar-se amb les noves tecnologies.

El futur vindrà marcat per l'inevitable educació de tothom en aquest nou espai. I, com a proposta periodística de futur, es va presentar a València el Grup de Periodistes Ramon Barnils, que aplega prop de cent professionals desenganyats amb el control de continguts, pèrdua de

Un instant de la taula rodona sobre "Periodisme i Internet". Al llarg de les sessions es varen debatre una important varietat d'aspectes relacionats amb la xarxa.

prestigi social i fragmentació de l'espai comunicatiu nacional que defineix el periodisme d'avui. La seua voluntat és recuperar aquestes pèrdues a través de la rigorositat en la comunicació, promoure la reflexió i l'anàlisi, combatre el dirigisme en els mitjans, potenciar l'ús del ca-

talà. També consensuar un llibre d'estil que identifique el marc de referència dels Països Catalans. I amb aquestes premisses, aquests reporters fan una crida de suport a la resta de professionals.

Joan M. Oleaque

El Misteri d'Elx i el ciberespai

En el marc del debat dels Octubre, l'aportació de l'especialista en teoria de la comunicació Josep Gifreu va ser, com a poc, sorprenent. I ho fou tant en la forma com en l'estructura de fons. En el paranimf de la Universitat de València, Gifreu va estendre un pont entre dos espais: el que comprèn el territori del català, i el que comprèn la nebulosa del ciberespai.

Gifreu considera el Misteri d'Elx, catalogat com a patrimoni de la humanitat per la UNESCO, com la conjunció cultural de les arrels i la concepció d'universalitat. Segons ell, aquesta unió és el que el català ha d'aconseguir en Internet. Per això, el comunicòleg va fer escoltar als assistents la música del Misteri d'Elx durant la seua intervenció. La iniciativa va causar un efecte entre relaxant i metafísic, però interessant. Quant a la paraula, Gifreu va començar la seua exposició profunda i sintètica parlant del salt a la cibercultura, considerant aquest salt com un pont entre els dos espais esmentats abans. Un pont que és ambivalent, perquè a través seu, es pot accedir a una major expansió de l'idioma, però també se'n pot fugir i deixar-lo arriere.

Més tard, va furgar en la dificultat de centralitzar la cultura catalana en la seua relació amb la cultura universal. Perquè el ciberespai pot normalitzar el nostre espai cultural o pot disgregar-lo per sempre? L'expert en comunicació va apuntar que pot ajudar a la normalització, però aquesta mai no es donarà al ciberespai si no es dona una presència arrelada del català als territoris de la realitat *real*. "Cal aprendre dels indis, i de la seua vindicació de la cultura de la terra", va opinar Gifreu, perseguint unir la terra al mirall infinit de l'esfera virtual.

El mercat català és més potent que molts europeus, i per això, és possible la seua expansió decidida. I per a definir el poder d'aquest mercat, cal tenir cura d'allò que Gifreu va catalogar com "la pell del nostre poble", com allò que l'uneix i el diferencia d'altres: la llengua. Potenciar aquesta pell al ciberespai és potenciar al nostre poble fora i dins d'Internet. Després, el so del Misteri una altra vegada. Gifreu va fer pujar la veu del Misteri, i tothom va aplaudir. **J. M.**

Itàlia i la Corona d'Aragó: **viatge** d'anada i tornada

L'impuls expansiu de la Corona d'Aragó cap a Itàlia va generar durant els segles XIV i XV intensos lligams entre els dos territoris. Experts d'arreu del món han analitzat en el marc del Simposi Internacional dels Premis Octubre els aspectes polítics, econòmics i culturals d'aquesta relació i les influències, sobretot a nivell literari, dels clàssics italians sobre els escriptors catalans de l'època.

La presentació del primer volum del *Diplomatari Borja* –que pretén ser la gran obra que aplegue tots els documents referits a la històrica família valenciana– feia inevitable que el Simposi Internacional que cada any s'organitza en el marc dels Premis Octubre tractara d'alguna manera el context que va envoltar l'arribada dels Borja a Itàlia. Així, el congrés ha apostat enguany per explicar la política expansiva de la Corona d'Aragó, que va culminar precisament amb la presència dels dos papes Borja a la seu vaticana. I és que les conquestes de Sardenya, Sicília i del Regne de Nàpols per part de la Corona d'Aragó van establir una sèrie de lligams entre tots dos territoris que van marcar els segles XIII, XIV i XV, tant a nivell polític com econòmic i sobretot cultural.

La primera aportació –i potser una de les més polèmiques– va anar a càrrec del catedràtic emèrit de la Universitat Catòlica de Toronto, Jocelyn Hillgarth, que va qüestionar la potència real de la Corona d'Aragó durant el segle XIII. “Els governants –explicava Hillgarth– s'havien d'enfrontar a dos problemes molt importants: d'una banda, les limitacions polítiques i sobretot econòmiques i militars de la Corona d'Aragó, i d'altra banda, la manca d'unitat dels països que formaven part de la Corona, que comptava amb uns enemics molts més rics i poderosos.” Segons Hillgarth, la importància de la Corona d'Aragó fins a finals del segle XIV va ser més “modesta i simbòlica” que real.

Uns anys més tard, les coses van canviar. Si més no, econòmicament. El professor David Abulafia, catedràtic de la Universitat de Cambridge, afirmava en una ponència dedicada als vincles comercials entre Itàlia i la Corona d'Aragó

que els mercaders catalans es van beneficiar força de les conquestes de Sardenya i Sicília, però especialment del regne de Nàpols, el 1442. “Els intercanvis comercials eren tan importants –afirmava el professor Abulafia– que Nàpols es va convertir en la capital econòmica de la Corona d'Aragó.” Les bones relacions comercials entre els dos territoris, però, es van deteriorar en bona part després de la mort d'Alfons el Magnànim, que va ser un gran impulsor de la unitat econòmica entre tots els territoris de la Corona d'Aragó.

Precisament el rei Magnànim va ser l'objecte de la conferència del catedràtic emèrit de la Universitat de Bristol, Alan Ryder, qui va fer un retrat sobre la personalitat d'un rei “arrelat a la seua història i a les seues vivències”, en paraules de Ryder. Aquestes vivències, però sobretot l'existència d'un ambient hostil a la cort aragonesa, van forçar l'escapada d'Alfons el Magnànim cap als dominis italians. “Els súbdits –va assegurar Ryder– li denegaven la set de lluites militars i el seu esperit de cavaller errant”. Així, el 1420, el Magnànim abandonava

**El ‘Tirant lo Blanc’
presenta clares
reminiscències
italianes i, al seu
torn, sembla que
va influir molt
en tota l'obra
de Shakespeare**